

Çanakkale savaşları sırasında Atatürk'ün hayatını kurtaran saat satıldı mı?

Mustafa Kemal Atatürk Çanakkale savaşları sırasında şarapnel parçasıyla yaralandığında, kendisini ölümden göğsündeki cep saatinin kurtardığını neredeyse bilmeyen yok. Ancak o saatin akıbeti meçhul. Peki saat şimdi nerede? İşte hayat kurtaran o saatin ilginç hikâyesi...

Yayın Tarihi : 10 Kasım 2018 Cumartesi (oluşturma : 2/21/2019)

Mustafa Kemal Atatürk, Ruşen Eşref (Ünaydın) ile 1918 yılında yaptığı röportajda Çanakkale Muharebeleri Conkbayırı Cephesi'nde 9-10 Ağustos 1915 günlerinde yaşananları şöyle anlatıyor: "Muharebe meydanında cereyan eden hali temaşa ederken bir şarapnel parçası göğsümün sağ tarafına çarptı. Cebimde bulunan saati parça parça etti. Vücuduma nüfuz edemedi. Yalnız kalınca, derin bir kan lekesi bıraktı. Bu saat enkazını bilâhare, bugünün hatırası olmak üzere, Liman (Von Sanders) Paşa'ya verdim. O da aile asalet armasını hâvi, kendi saatini bana verdi."

250 BİN FRANGA ALALIM

Atatürk'ün hayatını kurtaran saatle ilgili sağlığı boyunca kamuoyunda bilinen bir gelişme yaşanmıyor. Ancak Ulu Önder'in ölümünden kısa bir süre sonra saatin akıbetiyle ilgili haberler çıkıyor. Son Posta gazetesinin, 16 Ocak 1939 tarihli nüshasında, "Çanakkale'de Atatürk'ün hayatını kurtaran saatini, bir saat fabrikası 250 bin franga almak istiyor. İsviçre'deki maruf saat fabrikası, İzmir'deki mümessiline gönderdiği bir telgrafnamede, Conkbayırı'nda Atatürk'ün hayatını kurtaran saatin aslının veya fotoğrafının kimde bulunduğunu bildirene 1000 İsviçre Frankı vereceğini, saati de 250 bin franga satın alacağını bildirmiştir" haberi yayınlanıyor. Daha sonra çıkan haberlerde de bu saat firmasının Omega olduğu yazılıyor.

ÇALINDI MI SATILDI MI?

Conkbayırı'nda iki komutan arasında saatlerin değişimine de şahitlik eden Çanakkale muharebeleri komutanlarından Albay Haydar Mehmet Alganer, Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında Münih Konsoloslğu görevindeyken görüştüğü General Sanders'in saati çok kıymetli bir hatıra olarak sakladığını aktarıyor. Yine Alganer'in anlatımlarına göre, Çanakkale Cephesi Komutanı Alman General Sanders'in 1929 yılında ölümünden sonra Türk hükümeti saati eşinden alıp müzeye koyma talebinde bulunuyor. Ancak Sanders'in eşi, "Saatin Paşa'nın ölümünden sonra eve giren hırsızlarca çalındığı" yanıtını veriyor. 1933-34 yıllarında Milli Eğitim Bakanı olan Yusuf Hikmet Bayur ise saatin Liman Von Sanders'in ölümünden sonra ailesinden istendiğini ama gelen cevapta, saatin diğer vitrin eşyalarıyla birlikte satıldığının ve nerede bulunduğunun bilinmediğinin bildirildiğini aktarıyor.

ALMANYA'DAN BİR İHBAR

ÇANAKKALE 18 Mart Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Dr. Mithat Atabay, Atatürk'ün hayatını kurtaran saatin bilimsel çalışmayla izini sürerek genişçe bir makale yazdı. Atabay, o çalışma sırasında ilginç anekdotlara ulaştı:

1939 yılı şubat ayında Prof. Ludwig Bairer isimli bir rahip Berlin'deki Türk Büyükelçiliği'ne başvurarak, bir İsviçre saat fabrikasının Atatürk'ün hayatını kurtaran saatin yerini bildirene ödül vereceğini Alman gazetelerinde okuduğunu ve saatin nerede olduğunu bildiğini haber verdi. Rahip, saatin zemberek kapağında Türkçe bir kelime kazınmış olduğunu ve Sanders tarafından bir Alman subaya hediye edildiğini söyledi. Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi Hamdi Arpağ durumu Dışişleri Bakanı Şükrü Saracoğlu'na bildirdi. Saracoğlu da 21 Mart 1939 tarih 33542/108 sayılı yazı ile Başbakanlığa müracaat etti. Saracoğlu yazısında saati tanıyabilecek kişilerin kimler olduğunu araştırılmasını istedi. Atatürk'ün hayatını kurtaran saat olması halinde nasıl bir işlem yapılacağını da sordu. Başbakanlığın 27 Mart 1939 tarih 1469 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'na yazdığı yazıda, "Keyfiyetin tetkik ile bu saatin mübayaası hakkındaki mütalaalarının ve satın alınması istenirse karşılığının vekaletinizce temininin mümkün olup olamayacağını bildirilmesi" istendi.

Mithat Atabay'a göre Milli Eğitim Bakanlığı'nın ne cevap verdiği bilinmiyor. Çünkü Milli Eğitim Bakanlığı, Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı arasında yazışmalar ve saati tanıyanların araştırması sürerken, İkinci Dünya Savaşı patlak verdi ve ihbarı yapan rahiple bir daha temas kurulamadı.

KAYNAK: HÜRRİYET

Bu dökümanı orjinal adreste göster

Çanakkale savaşları sırasında Atatürk'ün hayatını kurtaran saat satıldı mı?